

متن پرسش

سلام استاد عزیز: در بحث اصالت وجود مطرح می شود که وجود اصیل است و آنچه متن واقع و جهان بیرون را پر کرده است وجود است و ماهیت امری است اعتباری. سوالم اینجاست که آیا اعتباری بودن ماهیت در خارج به معنای مجازی و دروغی بودن آن است یعنی چیزی به نام ماهیت در بیرون نداریم ذهن است که از وجود، مفهومی به نام ماهیت را استخراج می کند؟ یعنی برای مثال این درخت که در بیرون موجود است موجودیت آن همین مولکول های آن است و چیزی به نام ماهیت درخت در خارج نداریم؟ اگر ماهیت امری صرفا اعتباری و ذهنی است به چه مناسبتی ذهن از وجود مفهوم ماهیت را اعتبار می کند؟ آیا مثل ماهیت و وجود مانند زوجیت و چهار بودن است که در خارج ذهن چیزی مستقل به نام زوجیت نیست اما این زوجیت ملازم چهار است و بر آن عارض نیست (منظورم مانند معقولات ثانی مثل وحدت و امکان و . . .)

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: در نظر به ماهیت ما باید متوجه باشیم که آنچه در صحنه است «وجود» است در ظهورات مختلف. و ماهیات همان طور که فیلسوفان معتقد به اصالت وجود می فرمایند، حدّ وجود است و این حدّ در نگاه عرفانی همان اعیان ثابت‌های مخلوقات یا مقام امکانی آنها است که از جهتی به جهت ذات ممکن‌الوجودشان، هیچ وجود استقلالی ندارند. ولی از جهت امکان ذاتی، خداوند در حدّ امکان آن مخلوقات، آن مخلوقات را خلق می‌کند و به آنها می‌فرماید «باشوند» و «می‌شوند». و لذا باید متوجه بود که اعتباری بودن ماهیت در مقابل اصالت‌دادن به وجود است نه آن‌که متوجه‌ی محدودیت آنها و تشخیص آنها نگردیم و گمان کنیم فیلسوفان و عارفان منکر وجود خارجی پدیده‌ها هستند. آنها با تربیت نگاه عقلانی و یا نگاه شهودی خود، مواظبان اصالت را به ماهیات ندهند و از مظهریت آنها که محل تجلی اسماء الهی است، غفلت کنند. موفق باشید